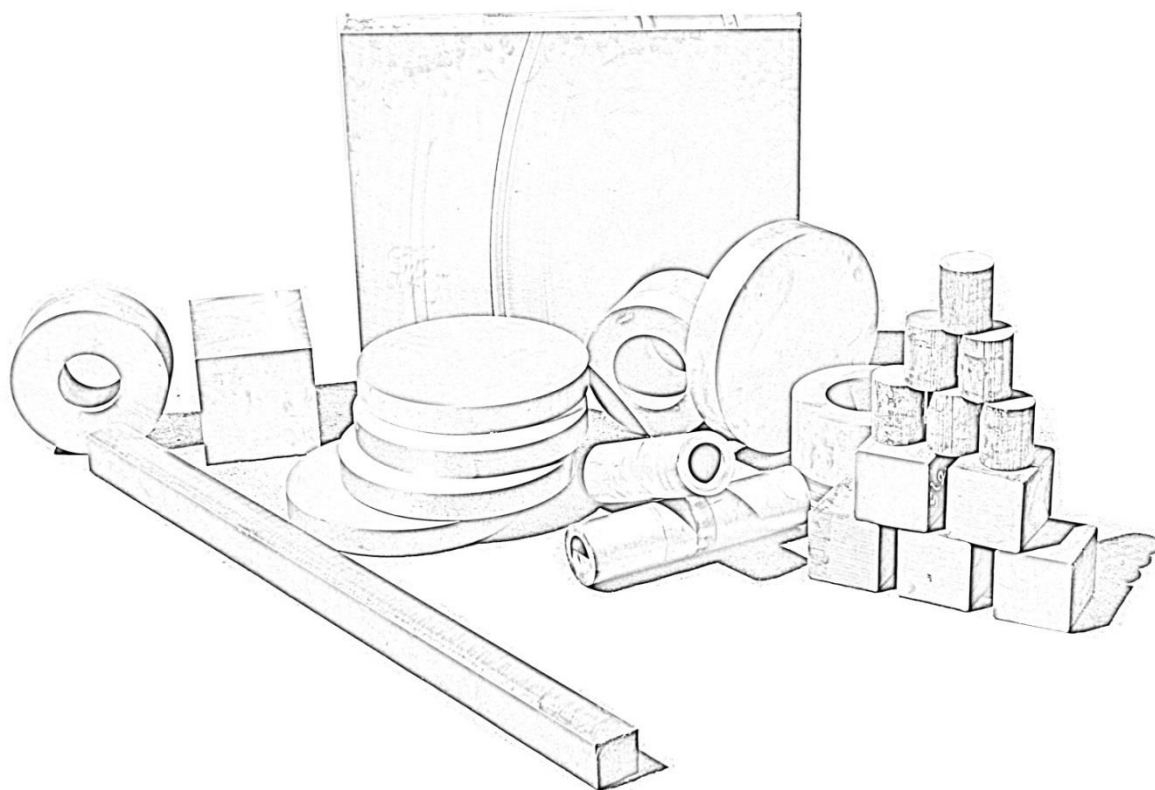

Podnikový předpis

Technické dodací podmínky

pro:

plynule lité litinové profily
ze šedých a tvárných litin

UCB TECHNOMETAL, s.r.o.
Chrustenice 163
267 12 Loděnice u Berouna
Tel: +420313 033 300
e-mail: prodej@unibar.cz
www.ucbtechnometal.cz

*Podnikový předpis***Technické dodací podmínky pro:**
*plynule lité litinové profily
ze šedých a tvárných litin***Obsah:**

1. Oblast použití
2. Pojmy
3. Měrná hmotnost
4. Materiál
5. Označování a jakost
  - 5.1 Rozměry
  - 5.2 Jakost
6. Tvary, rozměry a přípustné úchytky
  - 6.1 Tvary a rozměry
  - 6.2 Délky
  - 6.3 Přípustné úchytky rozměrů
7. Požadavky
  - 7.1 Mechanické vlastnosti
    - 7.1.1 Šedá litina s lupínkovým grafitem
    - 7.1.2 Tvárná litina s kuličkovým grafitem
  - 7.2 Struktura
    - 7.2.1 Šedá litina s lupínkovým grafitem
    - 7.2.2 Tvárná litina s kuličkovým grafitem
  - 7.3 Stav povrchu
    - 7.3.1 Povrch po odlití
    - 7.3.2 Povrch po třískovém obrábění
    - 7.3.3 Doporučené přídatky na opracování
      - 7.3.3.1. Hrubé profily
      - 7.3.3.2. Duté a třískově obrobené profily
  - 7.4 Chemické složení
  - 7.5 Hydraulická nepropustnost
  - 7.6 Přímost (křivost) profilů
8. Zkoušení a potvrzení o zkouškách materiálu
  - 8.1 Zkouška tvrdosti
  - 8.2 Zkouška pevnosti v tahu
  - 8.3 Zkouška rázem v ohybu
  - 8.4 Potvrzení o zkouškách materiálu
9. Objednávání a způsob dodávky
  - 9.1 Objednávka
  - 9.2 Způsob dodávky
    - 9.2 Minimální množství
  - 9.3 Způsob dodávky
10. Reklamace
11. Na doplňky
12. Ostatní

1. Oblast použití

Tento podnikový předpis firmy UCB TECHNOMETAL, s.r.o., Chrustenice 163, Loděnice u Berouna IČ: 62966529, DIČ: CZ62966529 platí pro dodávání a zkoušení plynule litých profilů z nelegovaných a legovaných litin s lupínkovým nebo kuličkovým grafitem.

Koresponduje s normou ČSN EN 16482 .

V tomto podnikovém předpise jsou uvedeny základní hodnoty mechanických vlastností, které slouží pro rychlou orientaci a vysvětlení některých pojmů.

V případě rozporu mezi těmito TDP a normou je základním dokumentem norma **ČSN EN 16482 v aktuálním znění**

2. Pojmy

Plynule litý profil je hrubý odlitek, vyrobený technologií horizontálního plynulého lití z litiny vhodného chemického složení s průřezem kruhovým, čtvercovým, obdélníkovým nebo speciálním.

3. Měrná hmotnost

Litina s lupínkovým grafitem... 7 300 kg/m³

Litina s kuličkovým grafitem... 7 300 kg/m³

4. Materiál

Litina s lupínkovým grafitem

(běžná jakost EN-GJL-250C)

nebo

(běžná jakost EN-GJL-HB200)

(dříve: ČSN EN 1561, ČSN 42 0953, ČSN 42 2425, GG 25, DIN 1691, ISO 185, KŽ 42 9720)

Litina s kuličkovým grafitem

(běžně EN-GJS-400-15C, EN-GJS-500-7C, EN-GJS-600-3C, EN-GJS-700-2C)

(dříve: ČSN EN 1563, ČSN 42 0951 / ČSN 42 2304-7, GGG 40 až 70, DIN 1659, ISO 1083, KŽ 42 9720)

Litina legovaná - podle dohody s dodavatelem

5. Označování

5.1 Rozměry

"D " ... vnější průměr kruhového a dutého profilu

"d" ... vnitřní průměr dutého profilu

"a " ... hrana čtvercového profilu

"h nebo H " ... kratší hrana obdélníkového profilu

"b nebo B " ... delší hrana obdélníkového profilu

"L " ... délka profilu

5.2 Jakost

Litina s lupínkovým grafitem (šedá litina)

Označování:

a) Dle pevnosti v tahu: EN-GJL-250C

nebo

b) Dle tvrdosti podle Brinella: EN-GJL-HB200

(v obou případech se jedná o perliticko-feritickou strukturu)

Litina s kuličkovým grafitem (tvárná litina)

Označování: :

- a) EN-GJS – a orientační pevnost v tahu /MPa/ - a tažnost
např. EN-GJS-400-15C

6. Tvary, rozměry a přípustné úchytky

Pozn.: Úchytky volných rozměrů detailně upravují příslušné technické normy a vnitřní předpisy výrobců

6.1 Tvary a rozměry:

Kruhové profily plné: $D = 20$ až 700 mm, menší i větší rozměry na základě poptávky viz materiálové listy

Kruhové profily duté:

vnější průměr max. 450 mm

vnitřní průměr min. 29 mm

max. 238 mm

Jiné rozměry na základě poptávky

Čtvercové profily: 30×30 – 510×510 mm

Obdélníkové profily:

dle dohody a technologických možností výroby

($h_{\min} = 20$ mm, $b_{\max} = 650$ mm)

Jiné menší i větší rozměry na základě poptávky

6.2 Délky:

Profily plné od: $D, a, h, b = 25$ mm ... $L_{\text{standard}} = 3080$ mm
 $L_{\text{min}} = 12$ mm – 20 mm

Rozmezí průměru tyče D	L_{min} -nejmenší délka řezu
od 20 mm do 130 mm	12 mm
od 131 mm do 250 mm	15 mm
od 251 mm do 400 mm	18 mm
od 401 mm do 650 mm	20 mm

Kruhové profily duté:

$L_{\text{max}} = 1000$ mm

$L_{\text{min}} = 300$ mm

Jiné délky dle dohody

Konce profilů o délce 3080 mm

lámané nebo řezané

6.3 Směrné úchytky rozměrů:

6.3.1 Hrubý povrch po odlití

Tolerance rozměru kruhových, čtvercových a obdélníkových tyčí

Rozměr (D,B) od do mm		Přidavky na ovalitu kruhových tyčí		Maximální přidavek na vypouklost pravouhlých tyčí	
		Šedá litina	Tvárná litina	Šedá litina	Tvárná litina
20	50	x	x	5,0	5,0
51	100	1,0	2,0	7,0	7,0
101	200	2,0	3,0	10,0	10,0
201	300	4,0	4,0	12,0	12,0
301	400	5,0	5,0	15,0	15,0
401		dle dohody			

Přidavek je platný pro celkový rozměr

Přidavek ovality kompenzuje chybnou kruhovitost

Přidavek na vypouklost kompenzuje veškeré změny rozměrů čtvercových a obdélníkových profilů

6.3.2 Povrch hrubovaný třískovým obráběním

Průřez plný

Rozměr: D, a, H, B ... do L_{max} 1000 mm: + 1 mm

Průřez mezikruhový (dutý) v závislosti na rozměru:

Rozměr: $D_{vnější}$ + 1 mm
 $d_{vnitřní}$ + 1/ -2 mm

6.3.3 Délky

Profily dělené lámáním: + 50 mm / -20 mm

Profily strojně dělené:

Rozměr (D, a) řezaného profilu /mm/	tolerance délky (mm)			
	do 200	do 500	do 1000	do 2000
do 300 mm	+3	+3	+4	+4
do 400 mm	+4	+5	+6	+6
nad 401 mm	+5	+6	x	x

7. Požadavky
7.1 Mechanické vlastnosti

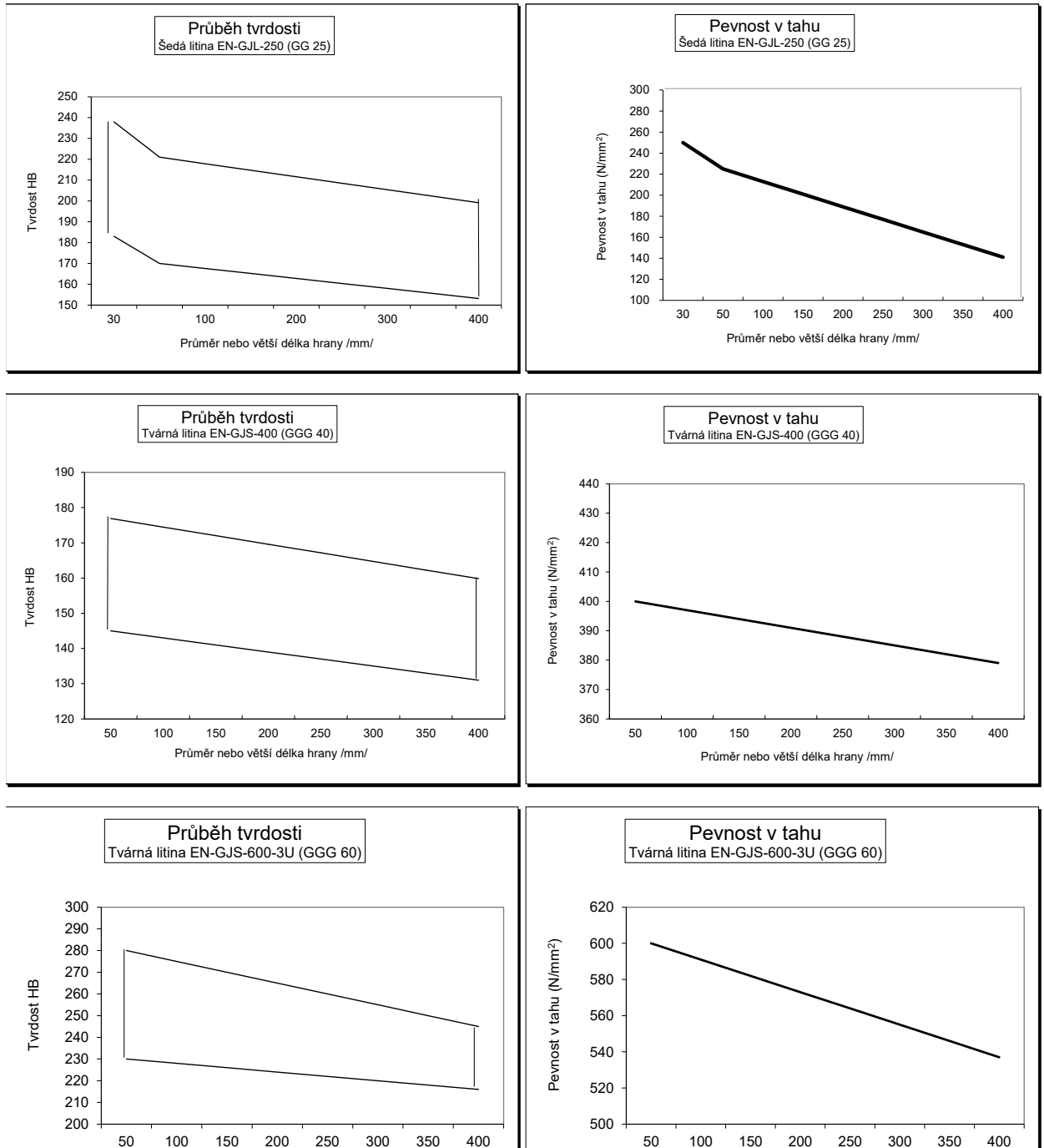
pro stanovení pevnosti v tahu platí pro čtyřhranné profily přepočít na ekvivalentní „D“ dle vzorce:

$$D = \frac{2 \times (h \times b)}{(h + b)} \quad /mm/ \quad \text{Pozn.: (4 HR 100 x 50 mm má } D_{ekv} \dots 67 \text{ mm)}$$

Pouze pro rychlou orientaci platí následující grafy

Grafický průběh mechanických vlastností dodávaných litin

(Tvrdoost se měří na čele profilu, pevnost na vzorku odebraném v R/2)

7.1.1 Šedá litina s lupínkovým grafitem

Tvrdoost dle Brinella
Pevnost v tahu

170 až 235 HB
350 až 150 Mpa

(pokles pevnosti v závislosti na zvětšujícím se průřezu profilu)

7.1.2 Tvárné litiny s kuličkovým grafitem

Označení	Pevnost v tahu $R_{m \min}$ /MPa/	Tvrdość HBW	Tažnosť $A_{\min}$ /%/	Struktura
EN-GJS-400 -15U (UNIBAR 400)	400	140 - 190	15	ferit max. 15 % perlitu
EN-GJS-500 - 7U (UNIBAR 500)	500	170 - 240	7	ferit / perlit
EN-GJS-600 - 3U (UNIBAR 600)	600	200 - 260	3	perlit / ferit max. 1 % cementitu

Pozn.: po dohodě je možno dodat EN-GJS-400-18U s max. 5 % perlitu

7.2 Struktura

7.2.1 Litina s lupínkovým grafitem

Perliticko-feritická struktura se 60 - 80 % perlitu.

V povrchové vrstvě se nesmí vyskytovat více jak 1 % volného cementitu (ledeburitu)
Tvar grafitu: od povrchu přechlazený, přes růžicovitý až po lupínkový. Masivní lupínky primárního grafitu se nevyskytují

7.2.2 Litina s kuličkovým grafitem

V povrchové vrstvě se nesmí vyskytovat více jak 1 % volného cementitu (ledeburitu)
Tvar grafitu: na povrchu kuličkový, částečně degenerovaný, dále pravidelně kuličkový. Výskyt vermikulárního grafitu je nepřipustný

7.3 Stav povrchu

7.3.1 Povrch plynule litých profilů má po odlití hrubý povrch a odpovídá danému způsobu výroby.

Na povrchu se vyskytují charakteristické známky přetržitého posuvu při vytahování profilu, které nepravidelnou křivkou opisují obvod profilu a mohou se jevit jako studené svary nebo jemné šupiny. Nezasahují pod doporučené přídavky na obrábění.

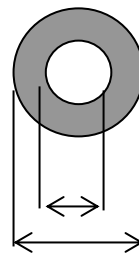
Dále pak podélně orientované drobné výstupky a zatekliny způsobené výrobní technologií. Pokud výstupky nebo zatekliny nepřevyšují přípustné úchylny rozměrů, nepovažují se za vady.

7.3.2 Plynule lité profily je možné objednat s povrchem hrubovaným třískovým obráběním: soustružením nebo frézováním, s drsností povrchu $R_a = 6,3$ až $1,2$, nebo finálně opracované dle výkresu

7.3.3 Doporučené přídavky na obrábění

7.3.3.1 Hrubé profily (dodávané v litém stavu)

Tvar	Rozměr hrubého profilu mm	Přídavek na obrábění pro litinu (na poloměr / poloviční šířku tyče)	
		šedou mm	tvárnou mm
Kruhový	25 - 50	2	3
	50 - 100	3	4
	100 - 200	4	5
	200 - 300	6	7
	300 - 400	7	8
	400 - 500	9	10
	500 - 650	11	12
Čtvercový a obdélníkový	25 - 50	2,5	3,5
	50 - 100	3,5	4,5
	100 - 200	4,5	5,5
	200 - 300	6,5	7,5
	300 - 400	7,5	8,5
	400 - 500	9,5	10,5
	500 - 650	11,5	12,5

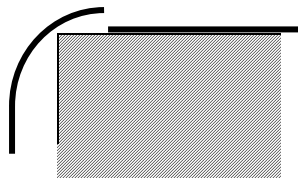

čistý rozměr kruhového nebo pravoúhlého profilu
hrubý rozměr kruhového nebo pravoúhlého profilu

Z technologických důvodů se pravoúhlé profily odlévají se zaoblenými rohy

šedá litina   R = 5 až 8 mm
tvárná litina   R = 5 až 10 mm

Velikost přídavku musí zaručovat, že hrana po obrobení "nevyběhne" z radiusu

U funkčních ploch se volí maximální přídavky, u nefunkčních ploch mohou být přídavky menší, nebo nulové když se povrch neopravovává.

7.3.3.2 Duté a třískově obrobené profily

Postačující přídavek na opracování je

+ 1 mm u vnějšího povrchu
- 1 mm u vnitřního povrchu (díry)

7.4 Chemické složení norma ČSN EN 16482 čl. 6

Je výlučně záležitostí výrobce,
nebo může být předmětem dohody mezi odběratelem a výrobcem (potom neplatí hodnoty
mechanických vlastností uvedené v této normě).

Směrné chemické složení šedých litin se pohybuje v uvedených mezích:

C	Si	Mn	Prvek /%/			Cr
			P	S		
Šedá litina						
2,85 - 3,70	1,90 - 2,80	0,15 - 0,90	0,04 - 0,20	0,01 - 0,07	0,04 - 0,15	
Tvárná litina						
3,00 - 3,80	2,20 - 3,00	0,15 - 0,32	0,01 - 0,04	0,01	do 0,04	
Zbytkový obsah hořčíku: 0,035 - 0,065%						

7.5 Hydraulická nepropustnost

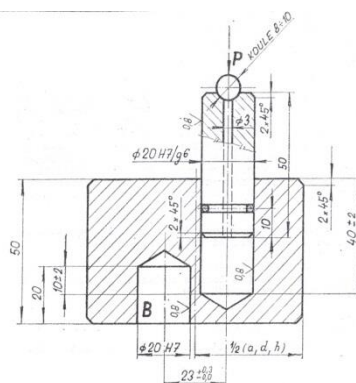
se běžně nezkouší,

Lze jí provést na trhačím stroji stejně jako zkoušku pevnosti v tlaku na vzorku dle obrázku níže

U všech rozměrů a průřezů profilů ze šedé a tvárné litiny se zaručuje hydraulická nepropustnost (ze statistických hodnot):

pro šedou litinu   zatížení 35 kN (35 Mpa), po dobu 2 min
pro tvárnou litinu   zatížení 75 kN (75 Mpa), po dobu 2 min.

Mezistěna tloušťky 3 mm. Zkušební medium: petrolej (viz. obr).

7.6 Přímost (křivost) ČSN EN 16482 čl. 7.7 – Tab. 4 a čl. 9.4.

Tolerance přímosti tyčí

Délka mm	V odlitém stavu	Žíhaná
1000	2	3
2000	4	6
3000	6	9

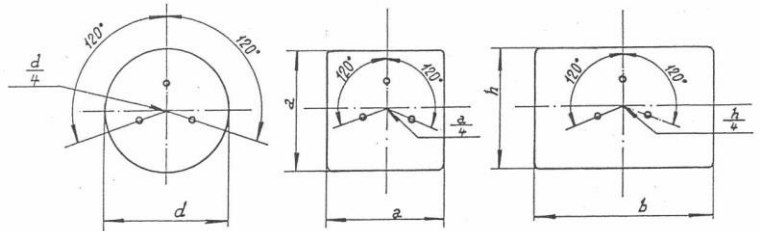
Platí pro průměry nad 50 mm. Je mimo jiné závislá na velikosti průřezu a tvaru profilu.

8. Zkoušení a potvrzení o zkouškách materiálu

8.1 Zkouška tvrdosti

Tvrdot u firmy UCB TECHNOMETAL s.r.o. se zkouší dle ČSN EN ISO 6506-1 (42 0359), a její výsledná hodnota se stanoví jako průměr výsledků tří zkoušek, vzdálených od sebe o 120° na kružnici, vepsané na příčném řezu profilu.

Poloměr kružnice je: $D/4$, $a/4$, $h/4$
 Tvrdot na dutých profilech se měří v polovině tloušťky stěny

8.2 Zkouška pevnosti v tahu

se provádí po dohodě podle ČSN EN 10002-1
 Vzorky se odebírají z $D/4$, $a/4$, $h/4$

8.3 Zkouška rázem v ohybu

8.4.1 (dříve název Vrubová houževnatost) je uvedena v ČSN EN 10 045 – část 1 Kovové materiály – Zkouška rázem v ohybu podle Charpyho (uvádí se v $\text{MPa} \cdot \text{m}^{1/2}$ nebo Joulech $..J/\text{cm}^2$)

8.4.2 Hodnoty pro tvárné litiny uvádí norma ČSN EN 16482 Příloha D – Tab. D.2

8.4 Potvrzení o zkouškách materiálu

O zkouškách materiálu se vystavuje dle ČSN EN 10 204 "Zkušební zpráva" (dříve Atest 2.2),

kterou dodavatel potvrzuje, že dodané výrobky jsou v souladu s požadavky objednávky a uvádí výsledky zkoušek na základě nespecifikované kontroly

"Inspekční certifikát 3.1" (dříve Atest 3.1),

kterým dodavatel potvrzuje, že dodávané výrobky jsou v souladu s požadavky objednávky a ve kterém uvádí výsledky zkoušek. Prováděné zkoušky jsou uvedeny v předpisu na výrobek, úředních předpisech a příslušných technických předpisech a/nebo v objednávce.

Tento certifikát je možné vystavit jen u předem a s předstihem objednaných zakázek, s minimálním objednaným množstvím 3000 kg od rozměru a jakosti.

9. Objednávání a způsob dodávky

9.1 Objednávka či poptávka musí obsahovat tyto údaje:

- tvar a rozměry profilu
- délku profilu s udáním úpravy konců (lámané či řezané)
- počet kusů
- u obrobených profilů:
  - o i čistý (finální) rozměr

- požadovaná rozměrová úchylka obrobku
- jakost materiálu dle tohoto předpisu a normy ČSN EN 16482
- zvláštní požadavky (např. označení štítkem s údaji)
- požadovaná dodací lhůta
- způsob dopravy (vlastní, sběrná služba atp.)
- požadavky na zkoušky materiálu
- způsob balení popř. konzervace

9.2 Způsob dodávky

Plynule lité profily se dodávají volně ložené, nebalené případně ve svazcích s maximální hmotností 2 t. Jednotlivé profily jsou vhodným způsobem označeny rozměrem a jakostí materiálu.

Kotouče, krátké přířezy, bloky, duté profily se dodávají na paletách (nebo dle dohody)

9.3. Minimální objednané množství, stanovení váhy, zaokrouhlování

9.3.1 Hmotnost /kg/

Hmotnost dodávaného profilu se stanoví výpočtem z objemu profilu a měrné (tabulkové) hmotnosti. K rozměrovým tolerancím se nepřihlíží (pro výpočet se použije jmenovitý rozměr). U objednaných délek kratších než 3 m se do váhy započítává i prořez materiálu.

9.3.2 Minimální objednané množství není limitováno.

9.3.3 Zaokrouhlování

Výpočet hmotnosti se provádí v kg se zaokrouhlením na celá čísla

10. Reklamace

Pro reklamace platí všeobecné obchodní podmínky UCB TECHNOMETAL, s.r.o.

11. Na doplňky

12. Ostatní

Tento DTP nahrazuje DTP z listopadu 2016

-oOo-

Vypracování předpisu:

Schvaluje: Martin Knytl – ředitel

UCB TECHNOMETAL, s.r.o.
Chrštenice 163
267 12 Loděnice u Berouna

02. 09. 2019